

3. joulukuuta 2015

**Toteuttaaksemme Taivaallisen Isämme tahtoa:
Kohti juutalaisten ja kristittyjen kumppanuutta**

Lähes kahdentuhannen vuoden molemminpuolisen vihollisuuden ja vierauden jälkeen me ortodoksirabbiinit, jotka johdamme yhteisöjä, instituutioita ja seminaareja Israelissa, Yhdysvalloissa ja Euroopassa, tunnistamme nyt edessämme olevan historiallisen tilaisuuden. Tahdomme toteuttaa Taivaallisen Isämme tahdon hyväksymällä kristittyjen veljiemme ja sisariemme kädenojennuksen meille. Juutalaisten ja kristittyjen on työskenneltävä yhdessä kumppaneina aikamme moraalisten haasteiden kohtaamiseksi.

1. Shoa päättyi 70 vuotta sitten. Se oli kieroutunut huipentuma vuosisatoja jatkuneille juutalaisten väheksynnälle, vainolle ja hyljeksinnälle sekä näiden aikaansaamalle vihollisuudelle juutalaisten ja kristittyjen välillä. Jälkikäteen tarkasteltuna on selvää, että kykenemättömyys murtaa tämä halveksunta ja käydä rakentavaan vuoropuheluun ihmiskunnan parhaaksi, heikensi vastarintaa antisemitismien pahoja voimia vastaan, jotka nielaisivat maailman tappamisen ja kansanmurhan syövereihin.
2. Tunnustamme, että Vatikaanin toisen konsiilin jälkeen roomalaiskatolisen kirkon virallinen opetus juutalaisuudesta on muuttunut perusteellisesti ja peruuttamattomasti. Nostra Aetate -dokumentin julkaiseminen viisikymmentä vuotta sitten aloitti sovintoon pyrkimisen yhteisöjemme välillä. Nostra Aetate ja sen inspiroimat myöhemmät kirkon viralliset asiakirjat hylkäävät yksituumaisesti kaikki antisemitismien muodot, vahvistavat J-lan ja juutalaisen kansan välillä vallitsevan ikuisen Liiton olemassaolon, hylkäävät syytökset jumalanmurhasta ja painottavat ainutlaatuisuutta suhdetta, joka vallitsee kristittyjen ja juutalaisten välillä – juutalaisten, joita Paavi Johannes Paavali II kutsui ”vanhemmiksi veljiksemme” ja paavi Benediktus XVI ”isiksemme uskossa”. Tältä perustalta katoliset ja muut kristityt kirkonjohtajat aloittivat juutalaisten kanssa rehellisen vuoropuhelun, joka on laajentunut viimeisten viidenkymmenen vuoden kuluessa. Arvostamme sitä, että kirkko on myöntänyt Israelin ainutlaatuisen aseman pyhässä historiassa ja maailman lopullisessa lunastuksessa. Tänä juutalaiset saavat kokea monilta kristityiltä vilpittömää rakkautta ja kunnioitusta, joka on ilmaistu lukuisissa dialogialoitteissa, kohtaamisissa ja konferensseissa kautta maailman.
3. Niin kuin tekivät Maimonides ja Jehuda Halevi¹, tunnustamme, että kristinuskon ilmestyminen ihmiskunnan historiaan ei ole onnettomuus eikä erhe, vaan jumalallisen tahdon aikaansaannos ja lahja kansoille. Erottaessaan juutalaisuuden ja kristinuskon, oli J-lan päämääränä ero merkittäviä teologisia eroavaisuuksia omaavien kumppanien välillä, ei vihollisten ero. Rabbi Jacob Emden kirjoitti: ”Jeesus toi kaksinkertaisen hyvyyden maailmaan. Yhtäältä hän vahvisti Mooseksen Tooran majesteettisesti... eikä yksikään oppineistamme puhunut painokkaammin Tooran muuttumattomuudesta. Toisaalta hän poisti epäjumalankuvat kansojen keskuudesta ja velvoitti heidät seuraamaan Nooan seitsemää käskyä, niin etteivät he käyttäytyisi kuin kedon eläimet sekä istutti heihin lujat moraaliset piirteet... Kristityt ovat seurakunta, joka toimii taivaan tähden ja joka on määrätty säilymään, jonka pyrkimyksenä on taivaan tahto ja

jolta ei tulla kieltämään palkkiota.”ⁱⁱ Rabbi Samson Raphael Hirsch opetti, että ”kristityt ovat hyväksyneet Vanhan testamentin juutalaisen Raamatun jumalallisena ilmoituksena. He tunnustavat uskonsa taivaan ja maan J-laan niin kuin se on julistettu Raamatussa ja he tunnustavat jumalallisen Kaitselmuksen suvereniteetin.”ⁱⁱⁱ Nyt katolisen kirkon tunnustettua J-lan ja Israelin välisen ikuisen Liiton, me juutalaiset voimme tunnustaa kristittyjen jatkuvan ja rakentavan merkityksen kumppaneinamme maailman lunastuksessa, ilman minkäänlaista pelkoa siitä, että tätä käytettäisiin lähetystyön tarkoitukseen. Kuten Israelin päärabbinat ja Pyhän Istuimen kahdenvälinen komissio on rabbi Shear Yashuv Cohenin johdolla lausunut: ”Emme ole enää vihollisia, vaan yksiselitteisesti kumppaneita pukiessamme keskeisiä moraaliarvoja sanoiksi ihmiskunnan eloonjäämisen ja hyvinvoinnin puolesta.”^{iv} Kumpikaan meistä ei kykene täyttämään J-lan missiota tässä maailmassa yksin.

4. Juutalaisilla ja kristityillä on yhteinen liittoon sisältyvä missio maailman eheäksi saattamiseksi Kaikkivaltiaan suvereenin hallinnan alla, niin että koko ihmiskunta huutaa Hänen nimeään ja iljettävyudet pyyhitään pois maan päältä. Ymmärrämme kummankin osapuolen epäröinnin tämän totuuden tunnustamisessa ja kutsummekin yhteisöjemme ylittämään nämä pelot, jotta luottamukselle ja kunnioitukselle perustuva suhde voidaan muodostaa. Rabbi Hirsch opetti myös Talmudin asettavan kristityt, ”mitä tulee ihmisten välisiin velvollisuuksiin, aivan samalle tasolle kuin juutalaiset. He ovat oikeutettuja nauttimaan kaikista näistä, ei vain oikeudenmukaisuuden, vaan myös aktiivisen inhimillisen veljesrakkauden velvoitteista.” Menneisytydessä kristittyjen ja juutalaisten suhteet nähtiin usein Eesaun ja Jaakobin välisen vastakkainasettelun leimaaman suhteen kautta. Kuitenkin rabbi Naftali Zvi Berliner (Netziv) ymmärsi jo 1800-luvun lopulla juutalaisten ja kristittyjen olevan Jumalan toimesta määrättyjä olemaan rakastavia kumppaneita: ”tulevaisuudessa, kun Eesaun lapset tulevat puhtaan hengen vaikutuksesta johdatetuiksi tunnustamaan Israelin kansan ja sen ansiot, tulemme mekin tunnustamaan Eesaun veljeksemme.”^v
5. Meillä juutalaisilla ja kristityillä on enemmän yhteistä, kuin niitä asioita, jotka erottavat meidät: Abrahamin eettinen monoteismi, suhde yhteen ainoaan taivaan ja maan Luojaan, joka rakastaa meitä ja huolehtii meistä kaikista, juutalaiset Pyhät Kirjoitukset, usko sitovaan traditioon; samoin myös elämän arvot, perhe, myötätuntoinen oikeamielisyys, oikeudentunto, luovuttamaton vapaus, universaali rakkaus ja lopulta maailman rauha. Rabbi Moses Rivkis (Be’er Hagoleh) vahvistaa tämän kirjoittaessaan: ”Oppineemme viittasivat ainoastaan oman aikansa epäjumalanpalvojaan, joka ei uskonut maailman luomiseen, Egyptistä lähtöön, J-lan ihmeellisiin tekoihin ja jumalallisesti annettuun lakiin. Sen sijaan kansat, joiden keskuuteen olemme hajaantuneet, uskovat kaikkiin näihin oleellisiin uskontotuuksiin.”^{vi}
6. Kumppanuutemme ei millään muotoa vähennä yhteisöjemme ja uskontojemme pysyviä eroja. Uskomme, että J-la käyttää monia sanansaattajia totuutensa paljastamiseksi, samalla kun julistamme niitä perustavaa laatua olevia eettisiä velvoitteita, jotka kaikilla ihmisillä on J-lan edessä, joita juutalaisuus on aina opettanut universaalien Nooan liiton muodossa.
7. J-lan jäljittelemisessä juutalaisten ja kristittyjen on annettava esimerkki palvelemisesta, ehdottomasta rakkaudesta ja pyhydestä. Olemme kaikki J-lan pyhän kuvan kaltaisiksi luotuja. Juutalaiset ja kristityt tulevat pysymään omistautuneina Liitolle toimimalla aktiivisesti maailman lunastuksen hyväksi.

Alkuperäiset allekirjoittajat

Rabbi Jehoshua Ahrens (Saksa)
Rabbi Marc Angel (Yhdysvallat)
Rabbi Isak Asiel (Serbian yllirabbiini)
Rabbi David Bigman (Israel)
Rabbi David Bollag (Sveitsi)
Rabbi David Brodman (Israel)
Rabbi Natan Lopez Cardozo (Israel)
Rav Yehudah Gilad (Israel)
Rabbi Alon Goshen-Gottstein (Israel)
Rabbi Irving Greenberg (Yhdysvallat)
Rabbi Marc Raphael Guedj (Sveitsi)
Rabbi Eugene Korn (Israel)
Rabbi Daniel Landes (Israel)
Rabbi Steven Langnas (Saksa)
Rabbi Benjamin Lau (Israel)
Rabbi Simon Livson (Suomen yllirabbiini)
Rabbi Asher Lopatin (Yhdysvallat)
Rabbi Shlomo Riskin (Israel)
Rabbi David Rosen (Israel)
Rabbi Naftali Rothenberg (Israel)
Rabbi Hanan Schlesinger (Israel)
Rabbi Shmuel Sirat (Ranska)
Rabbi Daniel Sperber (Israel)
Rabbi Jeremiah Wohlberg (Yhdysvallat)
Rabbi Alan Yuter (Israel)

Alkuperäinen julkilausuma päivitetyllä allekirjoittajien listalla on luettavissa osoitteessa
<http://cicuc.com/site/2015/12/03/orthodox-rabbinic-statement-on-christianity/>

Suomennos Pekka Lindqvist yhteistyössä KUO:n Kirkko ja juutalaisuus –työryhmän kanssa.
Julkilausuman alkuperäisiin allekirjoittajiin lukeutuva Suomen yllirabbiini, Simon Livson, on lukenut käännökseen ja antanut sille hyväksyntänsä.

ⁱ Mishne Tora, Kuninkaiden lait 11:4 (sensuroimaton editio); Kuzari 4:22.

ⁱⁱ Seder Olam Rabba 35-37; Sefer ha-Shimush 15-17.

ⁱⁱⁱ Principles of Education, "Talmudic Judaism and Society", 225-227.

^{iv} Komission jaoksen 'Commission for Religious Relations with Jewry' neljäs kokous, Grottaferrata, Italia (19.10.2004).

^v Genesis-kommentaari 33:4.

^{vi} Lisäyksiä Shulhan Arukhiin, Hoshen Mishpat, 425:5.